29/04/2019

Αγ. Συμεών του Νέου Θεολόγου: Περί της Αναστάσεως του Χριστού

/ Ορθόδοξες Προβολές

Πῶς εἶναι ἤ πῶς γίνεται μέσα μας ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί μέ αὐτήν ἡ ἀνάσταση τῆς ψυχῆς.

Ἐπίσης ποιό εἶναι τό μυστήριο αὐτῆς τῆς ἀναστάσεως.

Ἀδελφοί καί πατέρες, ἤδη τό Πάσχα, ἡ χαρμόσυνη ἡμέρα, πού προκαλεῖ κάθε εὐφροσύνη καί εὐτυχία, καθώς ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἔρχεται τήν ἴδια ἐποχή τοῦ χρόνου πάντοτε, ἤ καλύτερα γίνεται κάθε ἡμέρα καί συνεχῶς μέσα σ᾽ αὐτούς πού γνωρίζουν τό μυστήριό της, ἀφοῦ γέμισε τίς καρδιές μας ἀπό κάθε χαρά καί ἀνεκλάλητη ἀγαλλίαση (Λουκ. 1, 14), ἀφοῦ ἔλυσε μαζί καί τόν κόπο ἀπό τήν πάνσεπτη νηστεία ἤ, γιά νά πῶ καλύτερα, ἀφοῦ τελειοποίησε καί συγχρόνως παρηγόρησε τίς ψυχές μας, γι᾽ αὐτό καί μᾶς προσκάλεσε ὅλους μαζί τούς πιστούς, ὅπως βλέπετε, σέ ἀνάπαυση καί εὐχαριστία, πέρασε. Ἄς εὐχαριστήσουμε λοιπόν τόν Κύριο, πού μᾶς διαπέρασε ἀπό τό πέλαγος (Σοφ. Σολ. 10, 18) τῆς νηστείας καί μᾶς ὁδήγησε μέ εὐθυμία στόν λιμένα τῆς ἀναστάσεώς Του. Ἄς τόν εὐχαριστήσουμε καί ὅσοι περάσαμε τό δρόμο τῆς νηστείας μέ θερμή πρόθεση καί ἀγῶνες ἀρετῆς, καί ὅσοι ἀσθένησαν στό μεταξύ ἀπό ἀδιαφορία καί ἀσθένεια ψυχῆς, ἐπειδή ὁ ἴδιος

εἶναι πού δίνει μέ τό παραπάνω τά στεφάνια καί τούς ἄξιους μισθούς τῶν ἔργων τους σ᾽ ἐκείνους πού ἀγωνίζονται, καί πάλι αὐτός εἶναι πού ἀπονέμει τή συγγνώμη στούς ἀσθενέστερους ὡς ἐλεήμων καί φιλάνθρωπος. Διότι βλέπει πολύ περισσότερο τίς διαθέσεις τῶν ψυχῶν μας καί τίς προαιρέσεις, παρά τούς κόπους τοῦ σώματος, μέ τούς ὁποίους γυμνάζομε τούς ἑαυτούς μας στήν ἀρετή, ἤ ἐπαυξάνοντας τήν ἄσκηση λόγω τῆς προθυμίας τῆς ψυχῆς ἤ ἐλαττώνοντας αὐτήν ἀπό τά σπουδαῖα ἐξ αἰτίας τοῦ σώματος, καί σύμφωνα μέ τίς προθέσεις μας ἀνταποδίδει τά βραβεῖα καί τά χαρίσματα τοῦ Πνεύματος στόν καθένα, κάμνοντας κάποιον ἀπό τούς ἀγωνιζόμενους περίφημο καί ἔνδοξο ἤ ἀφήνοντάς τον ταπεινό καί ἔχοντα ἀκόμη ἀνάγκη ἀπό κοπιαστικότερη κάθαρση.

Ἀλλά ἄς δοῦμε, ἐάν νομίζετε, καί ἄς ἐξετάσομε καλῶς, ποιό εἶναι τό μυστήριο τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μας, τό ὁποῖο γίνεται μυστικῶς πάντοτε σέ ἐμᾶς πού θέλομε, καί πῶς μέσα μας ὁ Χριστός θάπτεται σάν σέ μνῆμα, καί πῶς ἀφοῦ ἑνωθεῖ μέ τίς ψυχές, πάλι ἀνασταίνεται, συναναστaίνοντας μαζί του καί ἐμᾶς. Αὐτός εἶναι καί ὁ σκοπός τοῦ λόγου.Ὁ Χριστός καί Θεός μας, ἀφοῦ ὑψώθηκε στό σταυρό καί κάρφωσε (Κολ. 2, 14) σ᾽ αὐτόν τήν ἁμαρτία τοῦ κόσμου (Ἰω. 1, 25) καί γεύτηκε τό θάνατο (Ἑβρ. 2, 9), κατῆλθε στά κατώτατα μέρη τοῦ ἅδη (Ἐφ. 4, 9, Ψαλ. 85, 13). Ὅπως λοιπόν ὅταν ἀνῆλθε πάλι ἀπό τόν ἅδη εἰσῆλθε στό ἄχραντό Του σῶμα, ἀπό τό ὁποῖο ὅταν κατῆλθε ἐκεῖ δέν χωρίσθηκε καθόλου, καί ἀμέσως ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς καί μετά ἀπ᾽ αὐτό ἀνῆλθε στούς οὐρανούς μέ δόξα πολλή καί δύναμη (Ματθ. 24, 30, Λουκ. 21, 27), ἔτσι καί τώρα, ὅταν ἐξερχόμαστε ἐμεῖς ἀπό τόν κόσμο καί εἰσερχόμαστε μέ τήν ἐξομοίωση (Ρωμ. 6, 5, Β΄ Κορ. 1, 5, Φιλ. 3, 10) τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου στό μνῆμα τῆς μετάνοιας καί ταπεινώσεως, αὐτός ὁ ἴδιος, κατερχόμενος ἀπό τούς οὐρανούς, εἰσέρχεται σάν σέ τάφο μέσα στό σῶμα μας καί, ἐνούμενος μέ τίς δικές μας ψυχές, τίς ἀνασταίνει, ἀφοῦ αὐτές ἦταν ὁμολογουμένως νεκρές, καί τότε δίνει τή δυνατότητα, σ᾽ αὐτόν πού ἀναστήθηκε ἔτσι μαζί μέ τόν Χριστό, νά βλέπει τή δόξα τῆς μυστικῆς του Ἀναστάσεως.

Ἀνάσταση λοιπόν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ δική μας ἀνάσταση, πού βρισκόμαστε κάτω πεσμένοι. Διότι ἐκεῖνος, ἀφοῦ ποτέ δέν ἔπεσε στήν ἁμαρτία (Ἰω. 8, 46, Ἑβρ. 4, 15. 7, 26), ὅπως ἔχει γραφεῖ, οὔτε ἀλλοιώθηκε καθόλου ἡ δόξα του, πῶς θ᾽ ἀναστηθεῖ ποτέ ἤ θά δοξασθεῖ, αὐτός πού εἶναι πάντοτε ὑπερδοξασμένος καί πού διαμένει ἐπίσης πάνω ἀπό κάθε ἀρχή καί ἐξουσία (Ἐφ. 1, 21); Ἀνάσταση καί δόξα τοῦ Χριστοῦ εἶναι, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, ἡ δική μας δόξα, πού γίνεται μέσα μας μέ τήν ἀνάστασή Του, καί δείχνεται καί ὁρᾶται ἀπό ἐμᾶς. Διότι ἀπό τή στιγμή πού ἔκανε δικά του τά δικά μας, ὅσα κάμνει μέσα μας αὐτός, αὐτά ἀναγράφονται σ᾽ αὐτόν. Ἀνάσταση λοιπόν τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἕνωση τῆς ζωῆς. Διότι, ὅπως τό νεκρό σῶμα οὔτε λέγεται ὅτι ζεῖ οὔτε μπορεῖ νά ζεῖ, ἐάν δέν δεχθεῖ μέσα του τή ζωντανή ψυχή καί ἑνωθεῖ μέ αὐτήν χωρίς νά συγχέεται, ἔτσι οὔτε ἡ ψυχή μόνη της καί καθ᾽

ἑαυτήν μπορεῖ νά ζεῖ, ἐάν δέν ἑνωθεῖ μυστικῶς καί ἀσυγχύτως μέ τόν Θεό, πού εἶναι ἡ πραγματικά αἰώνια ζωή (Α΄ Ἰω. 5, 20). Διότι πρίν ἀπό αὐτή τήν ἕνωση ὡς πρός τή γνώση καί ὅραση καί αἴσθηση εἶναι νεκρή, ἄν καί νοερά ὑπάρχει καί εἶναι ὡς πρός τή φύση ἀθάνατη. Διότι δέν ὑπάρχει γνώση χωρίς ὅραση, οὔτε ὅραση δίχως αἴσθηση.

Αὐτό πού λέγω σημαίνει τό ἑξῆς.Ἡ ὅραση καί μέσω τῆς ὁράσεως ἡ γνώση καί ἡ αἴσθηση (αὐτό τό ἀναφέρω γιά τά πνευματικά, διότι στά σωματικά καί χωρίς ὅραση ὑπάρχει αἴσθηση). Τί θέλω νά πῶ; Ὁ τυφλός ὅταν χτυπᾶ τό πόδι του σέ λίθο αἰσθάνεται, ἐνῶ ὁ νεκρός ὄχι. Στά πνευματικά ὅμως, ἐάν δέν φθάσει ὁ νοῦς σέ θεωρία τῶν ὅσων ὑπάρχουν πάνω ἀπό τήν ἔννοια, δέν αἰσθάνεται τή μυστική ἐνέργεια. Αὐτός λοιπόν πού λέγει, ὅτι αἰσθάνεται στά πνευματικά πρίν φθάσει σέ θεωρία αὐτῶν πού εἶναι ἐπάνω ἀπό τό νοῦ καί τό λόγο καί τήν ἔννοια, μοιάζει μέ τόν τυφλό στά μάτια, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται βέβαια τά ὅσα ἀγαθά ἤ κακά παθαίνει, ἀγνοεῖ ὅμως τά ὅσα γίνονται στά πόδια ἤ στά χέρια του καθώς καί τά αἴτια ζωῆς ἤ θανάτου του. Διότι τά ὅσα κακά ἤ ἀγαθά τοῦ συμβαίνουν δέν τά ἀντιλαμβάνεται καθόλου, ἐπειδή εἶναι στερημένος ἀπό τήν ὀπτική δύναμη καί αἴσθηση, γι᾽ αὐτό, ὅταν πολλές φορές σηκώνει τήν ράβδο του ν᾽ ἀμυνθεῖ ἀπό τόν ἐχθρό, ἀντί ἐκεῖνον μερικές φορές χτυπᾶ μᾶλλον τόν φίλο του, ἐνῶ ὁ ἐχθρός στέκεται μπροστά στά μάτια του καί τόν περιγελᾶ.

Οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ἀνθρώπους πιστεύουν στήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὅμως πολύ λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού καί τήν βλέπουν καθαρά, καί αὐτοί βέβαια πού δέν τήν εἶδαν οὔτε νά προσκυνήσουν μποροῦν τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς ἅγιο καί Κύριο. Διότι λέγει, «κανένας δέν μπορεῖ νά πεῖ Κύριο τόν Ἰησοῦ, παρά μόνο μέ τό Πνεῦμα τό Ἅγιο» (Α΄ Κορ. 12, 3).καί ἀλλοῦ.«Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεός καί αὐτοί πού τόν προσκυνοῦν πρέπει νά τόν προσκυνοῦν πνευματικά καί ἀληθινά» (Ἰω. 4, 24). Καί ἀκόμη τό ἱερώτατο λόγιο, πού τό προφέρομε κάθε ἡμέρα, δέ λέγει, ‘Ἀνάσταση Χριστοῦ πιστεύσαντες᾽, ἀλλά τί λέγει; «Ἀνάσταση Χριστοῦ θεασάμενοι, ἄς προσκυνήσομε ἅγιο Κύριον Ἰησοῦν, πού εἶναι ὁ μόνος ἀναμάρτητος»». Πῶς λοιπόν μᾶς προτρέπει τώρα τό Πνεῦμα τό ἅγιο νά λέμε (σάν νά εἴδαμε αὐτήν πού δέν εἴδαμε) «Ἀνάσταση Χριστοῦ θεασάμενοι», ἐνῶ ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μιά φορά πρίν ἀπό χίλια (Ὁ Συμεών ὁ Νεός Θεολόγος ἔζησε τέλη 10ου καί ἀρχές 11ου αἰῶνος, δηλ. χίλια χρόνια περίπου μετά τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου) ἔτη καί οὔτε τότε τόν εἶδε κανένας νά ἀνασταίνεται; Ἄραγε μήπως ἡ θεία Γραφή θέλει νά ψευδόμαστε; Μακριά μιά τέτοια σκέψη.ἀντίθετα συνιστᾶ μᾶλλον νά λέμε τήν ἀλήθεια, ὅτι δηλαδή μέσα στό καθένα ἀπό μᾶς τούς πιστούς γίνεται ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί αὐτό ὄχι μία φορά, ἀλλά κάθε ὥρα, ὅπως θά ἔλεγε κανείς, ὁ ἴδιος ὁ Δεσπότης Χριστός ἀνασταίνεται μέσα μας, λαμπροφορώντας καί ἀπαστράπτοντας τίς ἀστραπές τῆς ἀφθαρσίας καί τῆς θεότητος. Διότι ἡ

φωτοφόρα παρουσία τοῦ Πνεύματος μᾶς ὑποδεικνύει τήν ἀνάσταση τοῦ Δεσπότη, πού ἔγινε τό πρωί (Ἰω. 21, 4), ἤ καλύτερα μᾶς ἐπιτρέπει νά βλέπομε τόν ἴδιο ἐκεῖνον τόν ἀναστάντα. Γι᾽ αὐτό καί λέμε.«Θεός εἶναι ὁ Κύριος καί φανερώθηκε σέ μᾶς»» (Ψαλμ. 117, 27), καί ὑποδηλώνοντας τή Δευτέρα παρουσία του λέμε συμπληρωματικά τά ἑξῆς. «εὐλογημένος εἶναι αὐτός πού ἔρχεται στό ὄνομα τοῦ Κυρίου»» (Ψαλμ. 117, 26).

Σέ ὅποιους λοιπόν φανερωθεῖ ὁ ἀναστημένος Χριστός, ὁπωσδήποτε φανερώνεται πνευματικῶς στά πνευματικά τους μάτια. Διότι, ὅταν ἔλθει μέσα μας διά τοῦ Πνεύματος, μᾶς ἀνασταίνει ἀπό τούς νεκρούς καί μᾶς ζωοποιεῖ καί μᾶς ἐπιτρέπει νά τόν βλέπομε μέσα μας αὐτόν τόν ἴδιο ὅλον ζωντανό, αὐτόν τόν ἀθάνατο καί ἄφθαρτο, καί ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλά καί μᾶς δίνει τή χάρη νά γνωρίζομε εὐκρινῶς ὅτι συνανασταίνει (Ἐφ. 2, 6) καί συνδοξάζει (Ρωμ. 8, 17) καί ἐμᾶς μαζί του, ὅπως μαρτυρεῖ ὅλη ἡ θεία Γραφή.

Αὐτά λοιπόν εἶναι τά μυστήρια τῶν Χριστιανῶν, αὐτή εἶναι ἡ κρυμμένη μέσα τους δύναμη τῆς πίστεώς μας, τήν ὁποία οἱ ἄπιστοι ἤ δύσπιστοι, ἤ καλύτερα νά πῶ ἡμίπιστοι, δέν βλέπουν, οὔτε βέβαια μποροῦν καθόλου νά τή δοῦν. Καί ἄπιστοι, δύσπιστοι καί ἡμίπιστοι εἶναι αὐτοί πού δέν φανερώνουν τήν πίστη μέ τά ἔργα (Ἰάκ. 2, 18). Διότι χωρίς ἔργα πιστεύουν καί οἱ δαίμονες (Ἰάκ. 2, 19) καί ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι Θεός ὁ Δεσπότης Χριστός. «Σέ γνωρίζομε»» (Μάρκ. 1, 24, Λουκ. 4, 34), λένε, «ἐσένα τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ»» (Ματθ. 8, 29).καί ἀλλοῦ.«αὐτοί οἱ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου»» (Πραξ. 16, 17). Ἀλλ᾽ ὅμως οὔτε τούς δαίμονες οὔτε τούς ἀνθρώπους αὐτούς θά τούς ὠφελήσει ἡ τέτοια πίστη. Διότι δέν ὑπάρχει κανένα ὄφελος ἀπό τέτοια πίστη, ἐπειδή εἶναι νεκρή κατά τόν θεῖο ἀπόστολο. Διότι λέγει, «ἡ πίστη χωρίς τά ἔργα εἶναι νεκρή»» (Ἰάκ. 2, 26), ὅπως καί τά ἔργα χωρίς τήν πίστη. Πῶς εἶναι νεκρή; Ἐπειδή δέν ἔχει μέσα της τόν Θεό πού τή ζωογονεῖ (Α΄ Τιμ. 6, 13), ἐπειδή δέν ἀπέκτησε μέσα της ἐκεῖνον πού εἶπε.«αὐτός πού μέ ἀγαπᾶ θά τηρήσει τίς ἐντολές μου»» (Ἰω. 14, 21.23), «καί ἐγώ καί ὁ Πατέρας μου θά ἔλθομε καί θά κατοικήσομε μέσα του» (Ἰω. 14, 23), γιά νά ἐξαναστήσει μέ τήν παρουσία Του ἀπό τούς νεκρούς αὐτόν πού τήν κατέχει καί νά τόν ζωοποιήσει καί νά τοῦ ἐπιτρέψει νά δεῖ μέσα του καί αὐτόν πού ἀναστήθηκε καί αὐτόν πού ἀνέστησε.

Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ λοιπόν εἶναι νεκρή ἡ τέτοια πίστη, ἤ καλύτερα νεκροί εἶναι αὐτοί πού τήν κατέχουν χωρίς ἔργα. Διότι ἡ πίστη στόν Θεό πάντα ζεῖ καί ἐπειδή εἶναι ζῶσα ζωοποιεῖ αὐτούς πού προσέρχονται ἀπό ἀγαθή πρόθεση καί τήν ἀποδέχονται, ἡ ὁποία καί ἔφερε πολλούς ἀπό τό θάνατο στή ζωή καί πρίν ἀπό τήν ἐργασία τῶν ἐντολῶν καί τούς ὑπέδειξε τόν Χριστό καί Θεό. Καί θά ἦταν δυνατό, ἐάν ἔμεναν πιστοί στίς ἐντολές του καί τίς φύλαγαν μέχρι θανάτου (Φιλ. 2, 8), νά διαφυλαχθοῦν καί αὐτοί ἀπ᾽ αὐτές, ὅπως δηλαδή ἔγιναν ἀπό μόνη τήν πίστη.

Ἐπειδή ὅμως μεταστράφηκαν, ὅπως τό στραβό τόξο (Ψαλμ. 77, 57), καί ἀκολούθησαν τίς προηγούμενες πράξεις τους, εὔλογα ἀμέσως βρέθηκαν νά ἔχουν ναυαγήσει ὡς πρός τήν πίστη (Α΄ Τιμ. 1, 19) καί δυστυχῶς στέρησαν τούς ἑαυτούς τους ἀπό τόν ἀληθινό πλοῦτο, πού εἶναι ὁ Χριστός ὁ Θεός. Γιά νά μή πάθομε λοιπόν καί ἐμεῖς αὐτό τό πρᾶγμα, ζητῶ νά τηρήσομε μέ ὅση δύναμη ἔχομε τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, γιά ν᾽ ἀπολαύσομε καί τά παρόντα καί τά μέλλοντα ἀγαθά, ἐννοῶ δηλαδή αὐτήν τήν ἴδια τή θέα τοῦ Χριστοῦ, τήν ὁποία εἴθε νά ἐπιτύχομε ὅλοι μας μέ τή χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στόν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα στούς αἰῶνες. Γένοιτο.